

Dissertatio Theologica De Christo Sponsore Et Mediatore Foederis Gratiae Ejusque In Statu Quoque Exinanitionis Omnipraesentia

Tvbingæ: Literis Hiobi Franckii, [1713]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn892491973>

Druck Freier Zugang

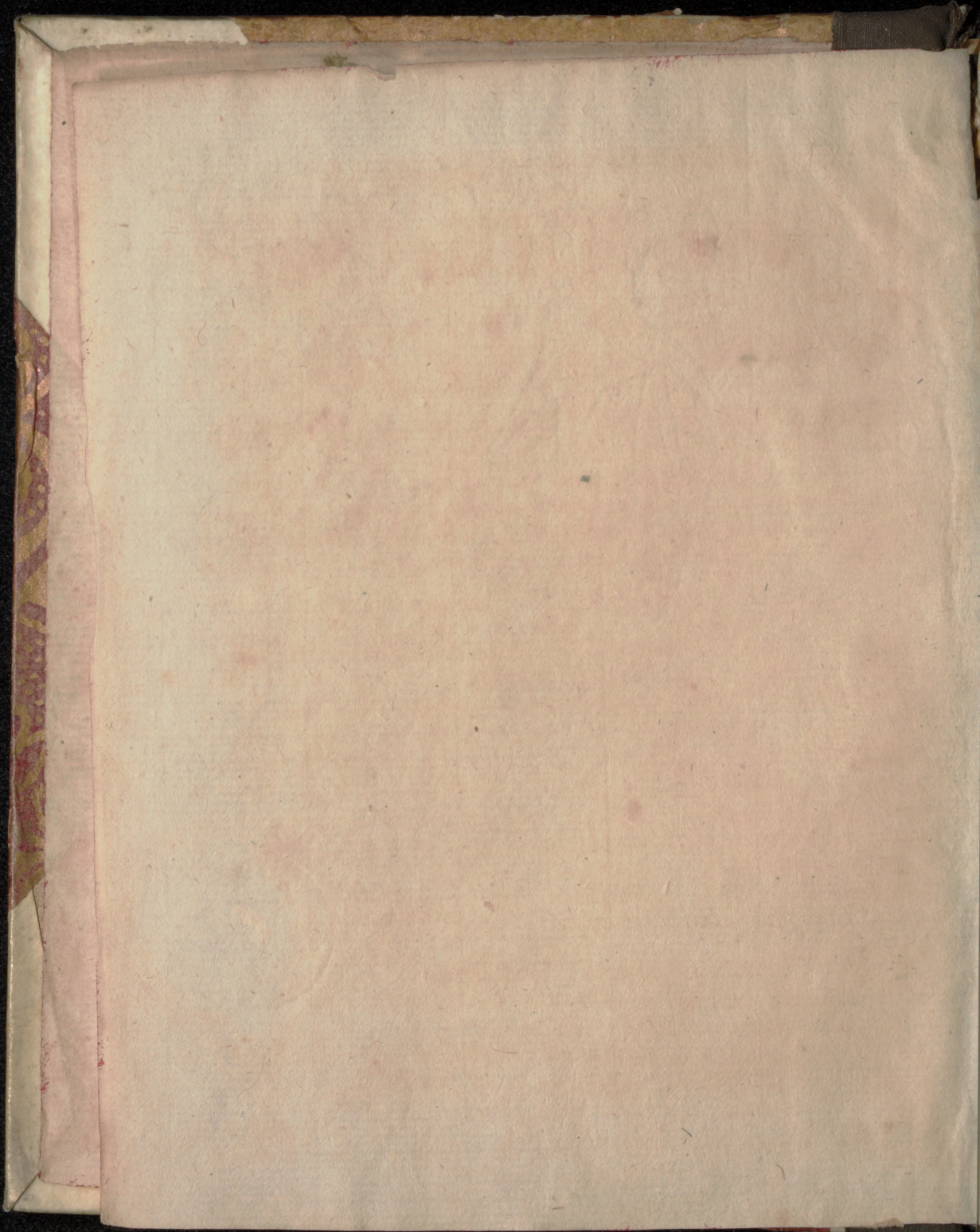

ca.

107.

Fa-1092 (107.)

DE

CHRISTO
SPONSORE ET ME-
DIATORE FOEDERIS
GRATIÆ

ÆTUSQUE IN STATU QUOQUE
EXINANITIONIS

OMNIPRÆSENTIA

Quam

Favente supremo Numine

PRÆSIDE

DN. JOH. WOLFGANGO JÄGERO,
S.S. Theol. D. Consiliario Ducis Württembergiæ Can-
cellario, Universitatis Tubingensis Professore Primario, Ge-
nerali Superintendente atque Abbate
Adelbergenfi.

DEFENDET

M. CORNELIUS WILHELMUS HOFFSTETTER,
Stuttg. S. Theol. Stud.

Ad Diem 9. Augusti MDCC XIII.

TUBINGÆ,
Literis HIOBI FRANCKII.

SERENISSIMI WÜRTEMBERGIÆ
DUCIS

SENATUI ECCLESIASTICO

PER- INCLUSO

VIRIS,

MAGNIFICO, SUMME REVERENDIS, CONSULTISSIMO,
AMPLISSIMIS, EXCELLENTISSIMIS ATQUE
DIGNISSIMIS,

DN. JOHANNI OSIANDRO, POTEN-
TISSIMO SUECIÆ REGI, A CONSILIIS S. SERENISSIMI
WÜRTEMBERGIÆ DUCIS INIMO STATUS CONSILIARIO ET
CONSISTORII DIRECTORI EMINENTISSIMO & COENOBII HIRSOVIENSIS
ABBATI, ORDINUMQUE PROVINCIALIUM IN SENATU SELECTIORE
SYNEDRO GRAVISSIMO.

DN. JOH. FRIDERICO HOCHSTETTERO,
S. S. THEOL. DOCTORI PROFUNDISSIMO, DUCALIS
CONSISTORII ADSESSORI, SUPERINTENDENTI GENERALI AC
COENOBII DENCKENDORFFENSIS PRÆPOSITO GRAVISSIMO.

DN. JOHANNI PHILIPPO DATT, JC^{TO}
CELEBERRIMO, SERENISSIMO WÜRTEMBERGIÆ DUCI
A CONSILIIS JUSTITIÆ, SENATUS FISCIQUE ECCLESIA-
STICI ADVOCATO NOBILISSIMO.

DN. CHRISTOPHORO ZELLERO, EC-
CLESIAE CATHEDRALIS STUTTGIARDIANÆ, COENO-
BIIQUE ALBÆ DOMINORUM ANTISTITI NEC NON CON-
SISTORII ADSESSORI GRAVISSIMO.

DN. ANDRÆ ADAMO HOCHSTETTERO,
S. S. THEOL. DOCTORI CELEBERRIMO, EJUSQUE IN
ALMA EBERHARDINA PROFESSORI ORDINARIO, SERENISSIMI
WÜRTEMBERGIÆ DUCIS CONCIONATORI AULICO PRIMARIO
ADSESSORI CONSISTORII & COENOBII S. GEORGIANI
PRÆSULI DIGNISSIMO.

Omnibus & Singulis

*Dominis suis Promotoribus atque Patronis
submissa, quæ par est, observantia sanctif-
sime colendis atque Devenendis*

Hæc frugum Theologicarum primitias
offert, & consecrat

TANTORUM NOMINUM

Cultor observantissimus

RESPONDENS

Nota: 3^{tiò}, Quod hic Generis humani REPARATOR Præcurforem habuerit, qui Adventum ejus publicè denuncia- ret; is fuit *Jobannes*, à ministerio dictus Baptista; non sine mi- raculo in Senio genitus, ut esset majoris miraculi in Christo ru- dimentum, utpote qui ex virgineo utero nullo viri concursu progerminaret, licet fuerit DEUS *benedictus in seculo*.

In miraculoso hoc partu, qui ab æterno destinatus, & in tempore ultra NATURAM datus & natus est, Tria potissimum consideranda veniunt. 1^{mò}, Persona admi- rabilis, ex duabus consistens substantiis. 2^{dò}, Officium triplex, quod summa & Divina fide gessit, & cujus fructus sunt æterni. 3^{tiò}, Status duplex, qui dum fuit SERVILIS, non potuit esse abjectior; dum verò CAPUT postmodum extulit, non potest esse EXCELSIOR, coram quo Cælum, terra, & infernus genua flectunt; ut suo loco plenius vi- debimus.

PERSONA ergò Christi ex duabus NATURIS constat: ex DIVINA, quam habuit ab æterno, à Patre æterno, per æternam, veram, propriamque ac substantialem generationem, & ex HUMANA, quæ in tempore ex SANGUINIBUS Ma- riæ Virginis extraordinariâ & miraculosâ Spiritûs S. opera- tione producta, atque à FILIO DEI in unitatem hyposta- seos suæ assumpta est.

Nota: Non potuisse opus Redemptionis nostræ peragi, nisi per Θεάνθρωπον, hoc est, Personam, quæ simul esset Deus & Homo.

Debit esse homo, quia justitia requirebat, ut peccatum puniretur in eadem natura, in qua commissum fuit. *Ezech. 18. v. 4. anima, quæ peccavit, mori debet; & Homo dicitur ὑπόδικος Rom. 3. v. 19, 2. Debit esse Goël. Es. 49. v. 7. Sed Goël debet esse consan- guineus Lev. 25. v. 25. Ruth. 3. v. 12. 3. Fratibus debuit esse fra- tris Hebr. 2. v. 11. 14. 17. Quare etiam Propheta ex Fratri- bus promissus est Deut. 18. v. 15. 4. Debeat esse Sacerdos & Sacrificium SIMUL, ut Ecclesiam suam sanguine suo redimeret, Act. 20. v. 28.*

Porro

Potèrò debuit esse DEUS, 1. Quia Creatura finita non potest afferre pretium infiniti valoris Deo, quale debet esse pretium redemptionis. Ps 49. v. 8. 9. 2. Salus per Jehovaham fuit promissa Hos. 1. v. 7. 3. DEUS ipse Ecclesiam per Sanguinem suum redemisse dicitur. Act. 20. v. 28. 4. Debuit ferre iram DEI pro peccatis, quam non nisi omnipotentes humeri ferre possunt. Vid. Deitatem Christi probatam sub titulo de Filio DEI.

VERITAS *Humane Naturæ* in Christo ostenditur ex *partibus Essentialibus*, item *propriis & accidentibus Humanis*.

Anima rationalis ipsi tribuitur Matth. 26. v. 38. Luc. 23. v. 46. Joh. 10. v. 16. 18. quæ non modò prædita potentiis inferioribus, quibus esuriit Matth. 4. sitiit, Joh. 19. dormivit, Matth. 8. Sed etiam facultate superiore, Intellectu Luc. 2. v. ult. Voluntate Matth. 26. v. 39.

Corpus ipsi assignatur Matth. 26. v. 26. quod passum, mortuum & sepultum: adde Gal. 4. v. 4. Hebr. 2. v. 14.

Hæc due Naturæ, *Divina* sc. & *Humana*, arctissimè UNITÆ sunt, sic ut Verbum seu FILIUS DEI caro factus dicatur Joh. 1. v. 34. Filius DEI particeps factus dicitur carnis & sanguinis.

Consistit hæc Unitio Primò in Naturæ Divinæ cum Natura humana in una Personalitate τὴ λόγος conjunctione inconfusa: Ita ut Persona λόγος terminet in subsistendo humanam naturam; hæc verò terminetur ac personetur, atque ex ἀνποσάλω fiat ἐνυπόστατ Joh. 1. v. 14.

Secundò in ἀειχωρήσει seu inmeatione & permeatione activa, qua Natura divina τὴ λόγος intimè perficit ac pervadit Naturam humanam, eique totam se communicat Col. 2. v. 9. In Christo inhabitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter.

Nota: In hoc dicto de Christo dici, quòd in ipso inhabitet omnis plenitudo Deitatis CORPORALITER, ergò aut respectu Deitatis, aut humanitatis. Christus enim non est TERTIUM quiddam præter ambas suas naturas, ut rectè Damascenus ait. At non respectu Deitatis, vana enim esset hæc propositio: Omnis plenitudo Deitatis habitat in Deitate, cum Deitas non sit corpus, atque ideò etiam plenitudo ejus in ipsa Divinitate CORPORALITER

RALITER inhabitare dici non possit; Ergò respectu *humanitatis*. Habitat proin omnis plenitudo Deitatis in *assumpta natura humana*, tanquam in proprio templo. Cogita ergò, inquit nervosè D. Thommius, quàm arctus sit complexus, & quàm *realis duarum Naturarum Unio, Communio & Coexistèntia* quia in carne assumpta, tanquam in proprio suo templo omnis plenitudo Deitatis inhabitare dicitur. Hinc *Germen assumptum* propter hanc inhabitationem JEHOVA dicitur. Jer. 23. v. 6.

Ex hac Unione sequuntur *Primò PROPOSITIONES PERSONALES*, quæ planè *inusitatae* sunt ac *singulares*, adeoque juxta decempedam *rationis & Logicæ mensuram* non debent; cum infinities omnem rationem transcendunt.

Exempla propositionum *Personalium* sunt, *Germen Davidis est Jehova justitia nostra*, Jer. 23. v. 5. c 33. v. 16. *Filius Davidis est Dominus Davidis* Matth. 22. v. 42. 43. 45. Psalm. 110. v. 1. *Filius Hominis est Filius DEI vivi* Matth. 16. v. 16. *natus in Betlehem est Dominus* Luc. 2. v. 11. *Secundus homo est Dominus de Cælo* 1. Cor. 15. v. 47. Huc pertinent propositiones *Ecclesiasticæ: Deus est Homo, Homo est Deus*, quæ quidem in eodem verborum sono non reperiuntur in Scriptura, Biblicis tamen Phrasibus æquipollent.

Alterum quod sequitur, est *COMMUNICATIO PROPRIORUM*, nam *in quo omnis plenitudo Deitatis habitat*, illi non saltèm *natura divina*, sed etiam *proprietas divina* communicatæ sunt. Col. 2. v. 9. Quæ ipsa *COMMUNICATIO* iterum omnem *Rationem* supergreditur.

Nota: 1. Exigit hanc *Idiomatum* seu *Propriorum Communicationem* *Finis Incarnationis*, qui est *salus & redemptio nostra*: sine *communicatio*. ne enim istæ actiones Christi non habuissent *infinitum*, sed *finitum* pretium, & sic *infinitæ justitiæ Divinæ Satisfactio* præstari non potuisset. vid. Psalm. 49. v. 8. *Sanguis ergò DEI proprius requisitus fuit.* A. 20. vers. 28.

2. Aut *personalitas* τὸ ἄδὴς est *communicata humanæ Christi naturæ*, aut non est: Si posterius dicatur, aperte in *Nestorii Hæresin* inciditur & *Christus non erit Una Persona*. Si prius, ergò si *Hypostasis*

potestas sive Personalitas divina fuit communicata, cur non alia proprietates, quæ tam strictè propriæ non sunt, uti Personalitas
 3. Scriptura aperitè hanc Propriorum Communicationem asserit. Sic Dan. 7. v. 14. de omnipotentia dicitur: *Data est Filio Hominis potestas æterna.* Matth. 28. v. 18. Christus ait: *Mihi, ut è mortuis resuscitato, data est omnis potestas in caelo & in terra.* Potestatem, inquit, *Arhanasius Orat.* 4. contra Arianos, dicit Christus, se accepisse ut Hominem, quam semper habet ut Deus. Omnis scientia communicata est; nam ut Homo omnia novit Joh. 16. v. 30. etiam cogitationes cordium. Joh. 2. v. 25. Spiritus Sapiencia ipsi datus est sine mensura. Virtus vivificandi data est Joh. 6. v. 50. 51. 53. quod non tantum meritorie, sed etiam ἐνεργητικῶς intelligendum. Huc pertinet Canon; quod in tempore datum dicitur, id secundum humanitatem intelligitur.

Argumenta & Rationes Dn. Reformatorum contra Communicationem Idiomaticum.

QUæ Reformati contra nostram Orthodoxiam movent, videri possunt imprimis in Compendium redacta à Viro Dn. Johanne Braunio Professore Gröningensi in Hollandia, Quia, inquit, 1. Proprietates desinerent esse proprietates, certum ergo est eas non posse communicari. 2. Proprietates DEI sunt ipsa essentia DEI, in SENSU scilicet REALI. Ergò ipsa Essentia DEI communicaretur Creaturæ. 3. Nulla esset ratio, quare & ipsa æternitas & reliquæ proprietates omnes Divinæ & incommunicabiles, non communicarentur. 4. Ipsa Proprietates Naturæ humanæ deberent communicari Naturæ Divine. Ita secundum Naturam Divinam, deberet habere corpus & sanguinem, deberet esse circumscriptus, visibilis, palpabilis, finitus; debuisset letitiâ aut tristitiâ affici, timere, dolorem sentire, toties, quoties Natura humana ejusmodi motus sensit. 5. Ipsa Unio naturarum destrueretur, & fieret mutatio, aut transfusio naturarum, pro unione personali. 6. Hæc sententia non multum abest à Veterum & quorundam hodiernorum Anabaptistarum delirio; nempe Naturam Divinam mutatam esse in humanam naturam. 7. Dicendum esset, duos dari Christos, duos Mediatores, imò

duos Deos; alterum ab eterno; alterum per communicationem in tempore, quæ sint absurda. Hæc ille ad verbum.

Verum hæ rationes tanti roboris non sunt, ut fundamenta nostra evertant; Nam quod dicitur Primò; proprietates non posse communicari, alias definerent esse proprietates: id ne in naturalibus quidem verum est; licet in præsentiarum longè aliquid Excelsius habeamus, Mysterium videlicet supra omnem naturæ lineam infinities assurgens. Dico ne in naturalibus id locum habere: Sanè enim vis ustiva in ferro ignito communicatur ferro, & tamen vis illa manet proprietas ignis: Secundò, Hypostasis seu Personalitas filii DEI, est ipsi propriissima, sic ut per eam distinguatur à Patre & à Spiritu Sancto & nihilominus illa communicata est humanæ Christi Naturæ, nam aut est *ἰδιωτικὴ*, aut *ἀνυπόστατη*, prius non est, alias duæ darentur Personæ in Christo; posterius planè non potest dici, nisi tota Unio Personalis solvatur: Unde nec ipse Nestorius id asserere ausus est: Quod si ergò id, quod summè proprium est filio DEI, communicari potuit humanæ Christi naturæ; cur non alia proprietates communicari potuerunt.

Denique vanæ sunt omnes Objectiones, quæ in præsentiarum contra communicationem Idiomatum afferuntur, quia ex Rationis Pharetra tantum depromuntur; quis autem nescit, in rebus istis, quæ intellectum nostrum infinities superant, non rationem esse consulendam, sed Scripturæ S. Oracula: Fidei norma non est Intellectus humanus, sed verbum revelatum.

Ad secundum dicimus; Non esse absurdum asserere; Essentiam divinam esse communicatam humanæ Naturæ: Id enim habetur in Verbo DEI; nam quid aliud insinuant Propositiones istæ: Verbum caro factum est; filius hominis est filius DEI; aut illæ Ecclesiasticæ, homo est DEUS, DEUS est homo, quam Essentiam Divinam intimè & perichoristicè esse communicatam humanæ naturæ. Damascenus libr. 3. cap. 17. Carnem Christi non semel dicit *θεωσῶσαν*, sive Deificatam,

ficatam, & Gregorius Nazianzenus asserit hominem factum esse id, quod ipsum unxit hoc est Deum.

Secundò; Reformati negare non possunt Personalitates in Divinis realissimè esse identificatas cum Essentia divina; & negare nequeunt, nisi pejores esse velint Nestorio, quod personalitas Infinita τῆ λογῆς sit communicata carni Christi. Si ergò absurdum non est dicere personalitatem Verbi esse communicatam Carni, quæ tamen eadem est cum Essentia, tum etiam non erit absolum, Essentiam divinam esse communicabilem & reipsa communicatam.

Ad Tertiam Rationem Braunii respondemus: Utique æternitatem & sic omnes proprietates esse communicatas, nam in quo πάν πληρωμα τῆς Θεότητος habitat, per arctissimam Unionem, in eo etiam sunt omnes proprietates; cum nulla sit proprietas in divinis, quæ non ad πληρωμα Divinum pertineat; Sed disparitas est in eo, quod quædam proprietates denominent Subjectum, quædam non: Exemplum reperimus ex naturalibus; Ferro ignito communicatur ignis, ejusque vis ustiva, cui intimè connexa est levitas; sed levitas non denominat ferrum, benè tamen vis ustiva, rectè enim dico ferrum ignitum urit.

Porrò: Communicatio alia est mediata, alia immediata: Æternitas & ejusmodi proprietates non operativæ, communicantur mediatè, mediantibus videlicet attributis operativis: Operativa autem communicantur Immediatè.

Ad quartum respondetur, cum Leone M. non assumptis, sed assumpti est perfectio; cum ergò Divina natura assumptis sit non assumpta; & sic perficiens non perfectibilis, ideò dispar est ratio quoad communicationem; id enim solum est communicationis capax quod est capax perfectionis. At talis Divina natura non est.

Secundò distinguendum est inter Communicationem & appropriationem, licet enim accuratè loquendo communicatio non sit mutua, ἰδιοποιεῖς tamen in divinis locum quoque habet. Ut enim Divina Idiomata communicantur humanæ natu-

natura; ita Idiomatica humanæ naturæ appropriantur λόγος per
& propter unionem illam intimam;

Denique Patres apertè pro nobis stant: Sic Augustinus
libr. de Trinit. inquit, divinitas suæ carnis conceptione con-
cepta est, & nativitate nata, sensitque participationem huma-
ni affectus, mortemque quam sponte susceperat. & Vigilus
libr. 2. contr. Eutychem ait. Divinitas clavis confixa est, sed
non transfixa. Et Fulgentius libr. 3. ad Tras. Præstat ut Chri-
sti Divinitatem, quam immutabilem Scriptura commendat,
passam confiteamur in Carne, quam ut credamus compassam,
non fuisse cum carne. Licet itaque non possim dicere DEUS
est corpus, tamen possum dicere Deus est incorporatus, sicut
dico est incarnatus: Johannes in 1. Epist. c. 1. v. 1. apertè ait,
vitam esse vitam, quæ visio vitæ æternæ incorporatæ est: Et
de Sanguine ait divinus Epopta Paulus, Deum proprio San-
guine redemisse Ecclesiam: Quin in Concilio Ephesino Ana-
themate fuit percussa doctrina Reformatorum. Ita enim in-
quiunt, Patres Anath. 12. Si quis non confitetur, DEI verbum
passum carne, & crucifixum carne, factumque primogenitum
ex mortuis, secundum quod vita est, & vivificator ut DEUS:
anathema sit.

Ad Quintum dicitur, per Communicationem Idioma-
ticam non destruitur Unio, sed asseritur: At verò per Calvinia-
nam allæosin Unio Personalis destruitur, est enim in propria
eorum Confessione non Realis, sed verbalis tantum. Egregiè
B Luther. tom. 2. Witteb. *Si fortè venesica illa Domina Ratio, cu-
jus neptis est Allæosis, reclamare voluerit, dicens: divinitas neque
pati, neque mori potest, tu respondebis: verum id quidem est, ni-
hilominùs tamen, quia Divinitas & humanitas in Christo unam perso-
nam constituunt, Scriptura propter Hypostaticam illam Unionem, etiam
Divinitati omnia tribuit, quæ humanitati accidunt, & vicissim Hu-
manitati, quæ Divinitatis sunt: citra omnem scilicet confusio-
nem.*

Secundò falsum est, quod fiat mutatio aut transfusio Na-
turarum: Non enim Idiomatica Divina è Subjecto suo proprio
transfundi in alienum dicimus, sed in Subjecto suo proprio
manent. Ad

Ad Sextam Rationem resp. meram calumniam esse, quod videlicet nostra sententia parum absit à Veterum quorundam hodiernorum Anabaptistarum Delirio, qui asseruerint Naturam Divinam mutatam esse in humanam. Probandum erat Dn. Braunio, nos talem mutationem asserere, non imponendum.

Deinde, multò melius, & cum majore Jure nos asserimus, Reformatos omnes in castra Nestorii transfugisse, atque ibi militare; qui enim communicationem statuit tantum verbalem; qui asserit DEUM esse passum tantum *Nominetennis*, ut in terminis asserunt Neostadienses, quomodo asserere possunt *DEUM esse natum, & Mariam esse θεότοκον*; Hic Rhodus, hinc saltandum est Dominis Reformatis.

Quod denique septimum attinet, nempe ex nostra sententia sequi, duos dari Christos, duos Mediatore, imò duos DEOS; id iterum falsissimum est, Nam primò, qui unam tantum consistet in Christo personam, quomodo potest dici, quod duos agnoscat Christos aut Mediatore: Sed hoc faciunt nostræ Ecclesiæ Doctores: At contra Reformati, qui negant Personalitatem τῆς λόγῃ esse verè & realiter communicationem Humanæ naturæ, & asserunt eam tantum sustentari, aut gestari à λόγῳ, illi introducunt duos Christos, quia aperte Personalem Unionem solvunt.

Secundò sana Antiquitas reos Reformatos facit hujus doctrinæ, quod duos Christos faciant; Et Unionem Personalem solvant; ità enim Cyrillus in defens. Anath. 4. Qui soli servi formæ adaptat voces, Deus meus, quare me dereliquisti, is Personam solvit. Johannes Cassianus libr. 1. de Incarn. c. 3. ait. *Si seorsim quæ Dei sunt Deo demus, & seorsim quæ sunt hominis, soli homini reputemus, quartam Manifestissimè introducimus in Trinitatem Personam, & de uno Filio non Unum, sed Duos facere incipimus Christos*; At prius faciunt Reformati, & Braunius.

Sic & Proclus Episcop. ad Armen. ait. *Quæro, Unus ex Trinitate est, qui crucifixus est, an alius aliquis extra Trinitatem? Et si quidem unus, solum est jurgium; Si autem alius aliquis præter Trinitatem, quartus sine dubio est gloria Dominus. Si autem, quod*

dicimus, in carne sua passiones Verbum suscepit, confiteamur, quod Unus de Trinitate passus est.

A fortiori autem Dn. Braunius reus est hujus Heterodoxie de duobus Christis, quia ille Personalitatem in Divinis asserit consistere in mero negativo. Si enim merum negativum quid est Personalitas, non potest ea Unionem fundare inter Divinam & Humanam Naturam: Negativum enim non potest esse fundamentum Positivi: Si itaque Unio non est Personalis, ergo solutæ sunt naturæ, eo magis quia secundum potiores Calvinistas, Unio facta est immediate in Persona: vid. Turretin.

QUÆSTIO I.

Quodnam sit primum Genus Communicationis in Christo.

Quanquam nullam circa hoc punctum litem movere velimus, abundet quisque hic sensu suo, dummodo agnoscatur *VERA & REALIS* Communicatio; tamen existimamus, si *Ordo NATURÆ* potius respiciatur, quam *Doctrinæ*, sive methodus hætenus consueta, satius esse, si primo loco ponatur, illud Genus, quod aliàs secundo loco ponatur: ita ut Primum Genus sit illud, quo *DIVINA NATURA* assumpsit in suam *PERSONALITATEM* Humanam Naturam. Hoc enim primum est *fundamentum* Communicationis Naturarum Divinæ & Humanæ. Et ex hac deinde consequitur Communicatio *Idiomatum & propriorum*; Et ex ista habetur *Communio Apotelesmatum & Operationum*.

Prænotatur autem Antecedenter, non hic quæri, an ea Genera Communicationis ita tempore quasi sint distincta, ut unum sit tempore posterius, agnoscimus enim, quod hic non nisi *SIGNA & præcedentiæ* rationis sint.

Ponimus itaque primo loco Communicationem hypostaseos, seu personalitatis, ob varios titulos, primus est,

UNCTIO

UNCTIO Christi, quæ non tantum Antecedenter ante Communi-
 cationem propriè dictorum Idiomatum, in SIGNO RATIONIS; sed
 etiam eo ipso momento facta est, quo Divina Natura, in Sub-
 limitatem suæ Hypostaseos seu Personalitatis assumpsit huma-
 nam Naturam: adeoque ad minimum in signo rationis, prius
 quam facta est Unio Naturarum: Vi hujus ergo Divinissimæ &
 ineffabilis UNCTIONIS humana Natura Dona accepit infini-
 ta; inter quæ prima est hypostaseos communicatio; Ut una
 sit in Christo Persona duas terminans Naturas: Quanquam
 autem Dni Reformati hîc etiam nobiscum loqui vel sentire vi-
 deantur, quando fatentur, quod λόγος assumerit Humanam
 naturam in hypostasin suam, magna tamen inter nos & illos
 est diversitas; quia illi putant Divinam illam Personalitatem *ex-*
trinsecus tantum SUSTENTARE Naturam Humanam, vi cujus Su-
 stentationis, ita Natura Humana conservetur à λόγῳ sive Fi-
 lio DEI, ne in nihilum redigatur. Unde *Johannes Piscator* in
 Quæst. Miscell. negat dici posse quod Personalitas Filii DEI
 sit communicata Carni Christi. Quin *Josephus Grabius* in Re-
 fut. Ægidii Hunnii non veritus est statuere, quod MONSTROSA
 sit Verborum FORMA, cum dicatur, quod λόγος Hypostasin
 suam REALITER communicaverit CARNI. Neque aliter
 sentiunt Jesuitæ, ut videre est apud Bellarminum libr. 3. de
 Christo. & *Busæus* Jesuita *Moguntinus* contra *D. Gerlachium*.

Verum hæc Dn. *Reformatorum* & *Jesuitarum* sententia
 totum & principalem Articulum Fidei nostræ evertit & Nesto-
 rianismo fovet; ut suo loco pluribus deducemus.

Unde pro stabilienda nostra sententia dicimus. Si ne-
 gatur Communicatio Realis Hypostaseos & Personalitatis *re-*
 λόγῳ Humanæ Christi naturæ, tum non tantum nulla da-
 tur Communicatio Idiomatum; sed & negare oportet,
 quod Christus sit Filius DEI NATURALIS, secundum Huma-
 nam Naturam, contra quod definitum est in *Concilio Franco-*
furtensi: Adeoque duæ erunt FILIATIONES in Christo; una NA-
 TURALIS, competens Divinæ Christi Naturæ; altera ADOPTIVA
 pertinens ad *Naturam Humanam*, quod quàm Absonum sit,
 agnoscunt ipsi Reformati: ut suo loco pluribus videbimus.

B 2

Unde

Unde porrò cum Christus UNUS sit, idque non per NATURAM vel SUBSTANTIAM, quæ gemina in ipso est, sed per PERSONALITATEM seu Subsistentiam UNAM, oportet ipsius λόγος PROPRIAM SUBSISTENTIAM HUMANÆ NATURÆ REALITER & INTRINSECE esse communicatam: Quod agnoscit Altingius l. c. p. 489. dicens: Cum una sit personalitas, sicut unus est Christus, I. Timoth. II, 5. Eph. IV, 5. illa vel à natura Divina, vel à natura humana, vel ab utraque dependet. Non à natura humana, nec etiam ab utraque I. quia sic imperfecta fuisset personalitas τὸ λόγος ante incarnationem. II. quia natura Divina & humana coivissent in tertiam aliquam personalitatem, prout in hominibus fit, quorum anima & corpus in natura simul & persona uniantur. At hoc non fit. Sequitur ergò, personalitatem à Natura Divina, quæ persona simul & natura est, dependere; humanam verò propriâ personalitate destitutam, & in λόγος subsistentem, rectè sui respectu ἀντιπρόσωπον τὸ λόγος ἐνοπρόσωπον, inexistentem dici. Hæc Altingius: Similiter Walæus, LL. CC. pag. 700. CHRISTI persona est unica, non due: Ergò una est ejus personalitas, undè sequitur, vel personalitatem Divinam esse communicatam humanæ naturæ, vel humanam Divinæ: vel ex duabus factam unam. At duo posteriora dici non possunt, &c. Vanum itaque est, quod obvertit Wendelinus Humanam naturam etiam sine communicatione unam constituere cum Divina personam, inque duabus naturis unicam simplicem personam subsistere. Nam quomodò unam Personam constituet & Divina & humana natura, nisi unà eademque sit humanæ, quæ est Divinæ naturæ, subsistentia. Quomodò utraque natura in una subsistentiâ posset subsistere, ità ut humana cum λόγος unum constituat ὑποσάμενον vel suppositum, nisi humana natura communicatam haberet λόγος subsistentiam?

Tertiò vi hujus communicatæ Hypostaseos, Natura Christi Humana assumpta est in Consortium S. Trinitatis: idque iterum in Signo RATIONIS priusquam facta est Communicatio Idiomatum: At verò Receptio illa in SS. Trinitatem unanimiter asseritur à Patribus. Hesychius in Levit. Augustinus tr. XC. in Johan. adeò nobiscum sentit, ut dissentientes exterminandos ex Ecclesiâ censeant: Emissenus apud Cyrillum Alex. T. IV. in Hom.

Dama

Damascen. l. III. de ort. fid. c. 10. contra Petrum Gnaphæum: *Johannes Maxentius* in cap. adv. Nestor. T. II. Concil. Quomodo autem NATURA HUMANA potuissent evehi in SS. Trinitatis consortium & personaliter ad eandem pertinere, nisi Filius DEI eandem in personæ suæ unitatem assumfisset? Si autem ita assumfit, oportet eandem uti Majestatis Divinæ, ita & ὑποστάσεως Filii DEI participem esse factam. Sanè quicquid unum constituit, ἑφιστάμενον cum Filio DEI, secundâ SS. Trinitatis personâ, id verè pertinet ad SS. Trinitatem. Neque verò secunda persona Trinitatis jam ἄσαρκος est, sed ἑνσαρκος, & θεάνθρωπος; quemadmodum cum Patre & Spiritu S. baptizamur in Filii non ἀσάρκους, sed ἑνσάρκους & θεανθρώπου nomen, *Matth. XXIIII, 19.* Quod si itaque Christus quâ DEUS duntaxat est secunda Trinitatis persona, CARO autem est extra SS. Trinitatem, utique caro etiam erit extra λόγον, vel secundam Deitatis personam, quod ἀδέλογον.

QUÆSTIO. II.

*Quodnam sit secundum Genus Communicationis,
in Articulo de Christo.*

SECUNDUM Genus Communicationis in Christo facta ponimus; Communicationem & Unionem Naturæ Divinæ cum humana. In quo nobiscum conveniunt planè Dnī Theologi Saxonici, contra Dn. Calixtum & Rixnerum, qui primo posuere communicationem Hypostaseos, deinde Communicationem & Unionem Naturarum; Et sanè non videmus, cur hæc UNIO & COMMUNIO Naturarum, non specialem Considerationem, non minus quam *Communicatio Idiomatum*, quæ aliàs Genus primum constituit, mereatur; cum hæc priorem, necessariò prærequirat; tanquam effectus formalis suam Causam formalem. Adhæc UNIO ista NATURARUM duarum, *Divinæ & Humane*, Fundamentum est *Propositionum Personalium*, qua-

quarum profundior Cognitio summè necessaria est, & sine quâ Doctrina salutaris de *Communicatione* propriè talium *Idiomatum*, penetrari non potest.

Tales Prædicationes & Propositiones Personales sunt. *Deus est homo; Homo est Deus. Filius hominis est Filius DEI veri.* Matth. 16, v. 13. 16. *Sanctum quæ ex Te nascetur Filius Dei vocabitur*, Luc. 1, v. 33. *Secundus Homo est Dominus de Cælo.* 1. Cor. cap. 15, v. 47. *Filius Davidis est Dominus Davidis* Matth. 22, v. 42. ut supra jam vidimus.

Definiri autem potest hæc *Unio*; duarum Naturarum in Christo *Conjunctio & Communio*, *Arctissima*, inconfusa tamen, *inseparabilis*, immutabilis, ac planè *ineffabilis*, qua Divina Natura ita juncta est Humanæ, ut illam *intime* permeet, inhabitet ac perficiat; ut per *utramque Naturam Opus Redemptionis nostræ sanctissimum* tanquam *Duobus Humeris* insitens, absolvi queat:

Nota: quod licet hæc *Unio* talium Naturarum, summè alias inter se distantium planè sit *ineffabilis*, atque simile in rerum natura non habeat, nihilominus Patres primitivæ Ecclesiæ, ut *aliquo modo* saltem *perceptibile* faciant, quod ineffabile est exemplis; uti solent *Corporis animati, ferri igniti, aut etiam corporis solaris lucidi.* De similitudine *corporis animati* vide egregiè ex Patribus differentem Dn. D. Chemnit. L. de duab. Nat. c. 6. p. 43. seqq. cap. 23. p. 158. seqq. Ac in illo simili ostendi potest 1. *Unio animæ & corporis*, 2. hanc insecuta *intima ægrius ægrius permeatio*, & realis *κοινωνία* *communicatio substantiarum ipsarum*, unde *anima* est & dicitur *ἐνσώματος*, *incorporata*, *corpus* verò est & dicitur *ἐμψυχον*, *animatum*, ac illa habet *sibi proprium corpus*, in quo ceu suo habitulo inhabitat, corpusque *sibi propriam habet animam*, ceu suam *ἀντελήχειαν*, à qua perficitur & actuat. 3. *Communicatio actus vitalis & proprietatum*, dum *anima* corpori suo verè & realiter communicat *vitam suam sibi essentialem & naturalem*, *δυνάμεις* seu *facultates vegetativas sensitivas & suo etiam modo ipsam intellectivam*. 4. *Non aliam sive vitam sive δυνάμιν* i. e. *potentiam & proprietatem*, sed *illa ipsa*, una numero, quæ est *animæ*, *comunicatur corpori*. 5. Ita tamen, ut *anima* competat *πρώτως* *per primum, immediate, originaliter & κατ' αὐτὸ* seu *per se*, *corpori* si verò animato *δευτέως*, *secundariò, mediatè, communicatur &*

κατ'

κατ' ἄλλο seu per aliud. Et sic modo planè dispari, sine ullâ sub-
stantiarum illarum, animæ & corporis confusione, abolitione & ex-
aquate, salva utriusque naturali differentiâ & essentiâ permanente.
Unde & corpus, animâ separatâ, non retinet suam vitam & facult-
tates sensitivas, quas tamen procul dubio retineret, si illas, ut ani-
ma, eodem modo κατ' αὐτὸ ex se & per se possideret. 6. Adeò ut
nisi κοινοῦ illa seu communicatio facultatum & proprietatum in-
tervenerit, ipsa eorum συνδύασις, i. e. Unio nulla esset. Atque
hanc comparisonem Unionis inter animam & corpus humanum,
cum Unione Filii Dei cum Filio Mariae, edubentius acceptare de-
bemus, quia ipse Paulus illam nobis ex hac inspiciendam & con-
siderandam proponit, 1. Cor. 15. v. 45.

Ineptus autem est Cardinalis Ecclesiæ Romanæ Bellarminus l. 3.
de Incarn. cap. 10. §. quando contra dictum SIMILE Animam non
communicare corpori suas veras proprietates, neque corpus anima. Uti
est Intelligere, Discurrere, Velle. Neque è contrario animam currere,
sedere, esurire, sitire, qua sunt propria corporis. Et præterea totam
animam esse in corpore, & tamen eandem totam esse in pede, ubi non est
caput, & contra. Hæc ille.

Ad hanc Bellarmini rationem respondemus, quod equidem
simile illud non per omnia simile & adequatum, tamen dicimus,
prout Anima unitur Corpori & perichoristice illud permeat, at-
que actiones vitales per illud operatur. Ità Divina Natura uni-
tur Humane; Imò περιχώρησις in hac UNIONE, longè est arctior,
quàm in anima respectu corporis.

Deindè ipse actus intellectus, & discursivus est quidem
Inorganicus & per Corporea Instrumenta non exercetur. In-
terim tamen, quia nihil est in intellectu, quod non sit prius
in sensu, ideò intellectio totaliter sumta, in quantum illam etiam
πρόσκεινν seu preparationem, sensuum sc. præcedaneam perce-
ptionem complectitur, ratione hujus præviaς πρόσκειννς etiam
ad sensus, & sic ad organa corporea pertinet, scilicet per κοινοῦ
seu communicationem animæ tactam corpori.

Tertiò licet anima non dicatur, currere, esurire, sitire, na-
turaliter sc. & propriè, idque propterea, quia sunt actus im-
mediati membrorum corporeorum, ob dispositionem eorum
organicam mediante animâ in eis & ab eis producti, sicut &
oculi vident, aures audiunt, lingua loquitur, gustat, &c. non
anima. Quia sc. sunt actus organici, non verò inorganici?

Nihil-

Nihilominus ab illis anima non est secludenda, sed hæc ad illos referenda, quia sc. δύναμις seu facultas locomotiva, appetitiva, sensitiva, quæ illi actus efficiuntur, est ab anima, imò est non nisi anima, ceu formæ, illam suam facultatem corpori & organis illius communicantis, ut ita anima mediante illâ suâ facultate actus illos producat & efficiat in organis ejusmodi ad id dispositis.

Altera similitudo, quæ Patribus familiaris, desumitur à ferro ignito; ubi certum est non tantum ferrum & ignem uniri; sed etiam esse arctissimam περιχώρησιν, quæ ignis omnes etiam minutissimas ferri partes & poros penitissimè pervadit & permeat, ut nulla sit ferri portio residua, quæ non illum ignem intimè & verè possideat & communem habeat. Atque ex hâc ἐνώσει i. e. Unione arctissimâ; & περιχώρησει i. e. immedatione penitissimâ resultat ejusmodi κοινωνία i. e. communicatio substantiarum, ferri & ignis, ut ferrum habeat ignem quasi sibi proprium, seu ita appropriatum, in se, ut inde sit & dicatur verè & realiter πεπεραστωμένον καὶ κεκτημένον τὴν καυστικὴν ἐνέργειαν, δύναμιν & sic etiam τὸ πῦρ i. e. ignitum, & possidens ustricem operationem, facultatem & sic etiam ipsum ignem in suâ substantiâ. Hanc naturarum communicationem insequitur κοινωνία καυστικῆς δυνάμεως i. e. communicatio ustricis facultatis seu caloris, & simul splendoris relucens. Dum ignis penitissimè permeans & occupans ferri poros, verè & realiter ferro communicat calorem & splendorem, non per φυσικὴν μετέκτασιν seu ejusmodi naturalem transfusionem, quæ ignis suo naturali calore & splendore se abdicet, aut etiam sibi naturalem retineat, ita tamen illum in ferrum transmittat, ut huic æque ut igni naturaliter & intimè inhereat, atque ita proprietates illæ ignis ferro itidem τῆ φύσει & κατ' αὐτὸ i. e. naturâ & per se competant.

Excipit contra hoc simile Busens, Jesuita, & ante ipsam Bellarminus: Non obfere, quòd Patres hâc similitudine utantur; illos enim non velle ostendere hâc similitudine communicationem idiomatum, nec totum incarnationis mysterium, sed unam ejus conditionem, quomodo videlicet per incarnationem non ledatur Divinitas, & multum perficiatur humanitas. Ut enim ignis in ferro non nigrescit, nec frigescit,

scit, nec consumitur rubigne, ita quoque serem habere in presenti: Veram respondetur; Audiendos hic Patres loquentes. Basilium hom. de Nativ. Christi pag. 467. Quonam modo per unum ad omnes splendor? Quomodo in carne Divinitas? Quemadmodum ignis in ferro, non ex progressu, sed ex participatione. Non enim in ferrum ignis currit aut accedit, verum in loco remanens suarum PARTICEPS virium ferrum reddit, cumque se totum illi COMMUNICET, nil propterea de sua natura, nihil de suis amittit viribus. Sic & Deus Verbum, nihil ex se ipso commotus, cum nostram accepit humanitatem, neque item conversionem commutationemque aliquam sustinuit. Et Verbum caro factum est. Nec propterea caelum suo continente desertum, & terra nihilominus sine suo caelestem recepit. Nec tu insuper motum aut descensum divinitatis meditaberis. Non enim, ut corpus de loco ad locum migrat. Neque item Divinitatem in carnem commutatam imaginabere. Nam quod immortale est, id & immutabile est. Quomodo igitur, inquis, Deus Verbum, humana fragilitate non est correptus aut inquinatus? Facile respondemus: Sicut & ignis de ferri proprietatibus non accipit. Nigrum quidem ferrum & frigidum est, attamen ignitum & candens ignis FORMAM SUBIT. Et quanquam ex eo SPLENDENS, ignem tamen suam nigredine non inscit. Itemque ARDENS flammam suam frigiditate non destruit aut tollit. Sic & Caro Domini ita particeps DIVINITATIS facta est, ut propria fragilitate illam minime contaminaverit. Sed quanquam ex humana debilitate hac uti similitudine necesse est, ne tamen hunc ignem Divinitati omnino similem imaginare, cum is qualitates recipiat, illa nihil omnino patiatur, &c. Hæc ille. Cyrillus Alexandr. de Incarnatione Unigeniti c. 8. p. 239. ait: Quemadmodum ignis ligno affixus & in id penetrans, comprehendit quidem ipsum, & quamvis lignum esse non desinat, vim tamen suam speciemque transmittit in omnem, neque confert in lignum, & cum ipso jam quasi Unum aliquid estimatur. Idem & intellige de Christo, adunatus enim inestimabiliter humanitati Deus, servavit quidem ipsam in eo, quod fuerat, & ipse permanfit, quoderat: Semel tamen adunatus, quasi Unus, jam cum ipsa putatur, ea que sunt illius sua faciens: Confrens autem ei etiam ipsam suam naturam operationem. Idem l. 2. in Johann, cap. 4. p. 70.

C

QUE.

 QUÆSTIO III.

Quodnam sit Tertium Genus Communicationis?

Tertium Genus Communicationis nobis est illud, quod alias à Doctoribus fumitur pro primo; In quo scilicet *Divine Naturæ proprietates*, realiter dicuntur Communicatæ *Humanæ Naturæ*; Ex. gr. *Omniscientia, Omnipotentia, Omnipresentia, Virtus Vivifica, &c.* Et vicissim *humanæ Naturæ proprietates* attribuuntur *Divine Naturæ*; ubi tamen diversitas est inter hos duos *Communicationis modos*, nam quando *Divine Naturæ* proprietates municari dicuntur, tum id intelligendum de *Communicatione Reali*, propter arctissimam *περὶ ἀπόρροον*; At verò quando *humana Natura* dicitur communicare suas *Proprietates*, uti est, **N**ASCI, **P**ATI, **M**ORI, tum id intelligendum per *ἰδιονομίαν*, & **A**PPROPRIATIONEM, quanquam & ipsa suam *Veritatem & Realitatem* habeat, propter **UNITATEM** **H**YPOSTASEOS.

Prima pars assertionis probatur ex dicto *Classico Col. 2, 9.* in quo dicitur, *quod in Christo habitat omnis plenitudo Divinitatis.*

In quo ergò habitat omnis, vel tota plenitudo Deitatis corporaliter, illi conveniunt verè attributa Divina immensa: quia illa à tota plenitudine sequestrari non possunt, & sine illis ne tota quidem est plenitudo Deitatis: Ideoque concedit *Sobnius p. 441.* *hanc propositionem, quod omnis plenitudo Divinitatis, significet, vel importare omnis scientiam, omnipresentiam, omnipotentiam, & denique omnes proprietates, & omnem ἐνέργειαν Deitatis.* Porro nec habitare potest tanquam in proprio corpore aliquid, quin possideatur ab illo, in quo habitat verè & realiter: nec possideri, quin communicatum sit eidem, idque verè ac reali communicatione. Denique quum ex hoc dicto infinita **CHRISTI** Deitas à *Reformatis*, etiam in ipsis *Confessionibus publicis*, probetur, ecquis ambiget, inferri exindè infinita **DEI** attributa, & proprietates. Quanquam verò *Polanus* nihil aliud innui velit, quam tantum **CHRISTUM** essentialiter **DEUM** esse: tamen ex verbis *Apostoli* manifestum est, id inferri, quod in ipsa carne
Christi

Christi habitet Deitatis plenitudo: & cum τὸ σωματικόν idem fit, quod personaliter, non ergò hîc propriè id docetur, quod Christus DEUS fit essentialiter.

Secundò Omniscientia Christo est communicata. Ità Apostoli omnium rerum notitiam ipsi adscribunt. Joh. 16, v. 30 & Joh. 21, v. 17. inquit. *ſam ſcimus, quod noſti OMNIA, & non opus habes, ut quisquam Te interroget.* Sic & *καρδιολογικός*, quæ Scientia maximè est Divina, seu Cordis inspectio ipsi adscribitur. Matth. 9, v. 4. ubi dicitur, *cum videret IESUS cogitationes ipsorum, dixit: ut ſciatis, Filium hominis habere potestatem remittendi peccata.* Unde concludimus secundùm quam Naturam Christus sibi vindicat potestatem, remittendi peccata, secundùm eam vidit cogitationes ipsorum. At verò id secundùm humanam factum est, vel quâ est filius hominis.

Et quæso, quomodo invocari posset Christus, si Cordis nostri gemitus, suspiria, & cogitationes secretas, non nosset, si corda & renes non haberet intimè perspectas; aut quomodo posset esse Iudex vivorum & mortuorum, si intimos recessus Conscientiæ non haberet cognitos. Agnoscit id *Waldens* pag. 708. inquit, Christo ut homini, ceu iudici vivorum & mortuorum, omnes Conscientiæ nostræ Libros apertos fore, quia sententiam etiam pronuntiabit, quâ homo.

Neque fundamentum habet illud, quod excipitur, Divinam Naturam revelare Humanæ, cum arcana cordium cognoscit; nam talis Revelatio in Scriptura S. nullibi legitur; Deinde hac ratione Christus ut homo, semper nova indigeret revelatione, quoties fideles ipsum in anxietatibus suis invocarent, atque auxilium ipsius exposcerent.

Porro Omnipotentia humanæ Christi Naturæ est communicata, quia Matth. 28. ipse dicit, *Mibi data est omnis potestas in cælo & in Terra.* Ubi arguimus: Cuicumque data est Omnis Potestas in Cælo & in Terra, illi communicata est DIVINA, adeoque infinita potentia; Atqui Christo secundùm humanam Naturam communicata est *vis, potestas, vi loci allegati.* Ergò.

Vanum proinde imò impium est, quod ait Vasquez & post eum Tannerus Jesuita: *Per omnem Potestatem, quæ Christo*

dicatur data, non intelligendum esse *Infinitam* illam *Potentiam*, quæ Divinæ Naturæ *Propria* sit; sed *Mediam* aliquam, vel *Secundariam*, & *finitam*, nam limitari per voces Cæli & terræ.

Impia inquam hæc est à Jesuitis excogitata exceptio, quia tendit in contemptum Salvatoris nostri, quasi limitata esset ejus potestas. Virgini Mariæ omnia Axiomata Divina adscribere audent, inprimis exauditionem precum, & manus Auxilia-trices, sed Christo eadem perfidè demunt. Vanissimum autem est, quod *Omnis Potestas in Cælo & in terra*, sit Phrasis *limitans* & restringens *potentiam*, cum potius ipsa Scriptura eam explicet ut *Infinitam*, Gen. 1, v. 1. Psalm. 124, 2. Petr. 3, v. 7. ut inferentem *Dominium* in omnia, 1. Paral. 29, v. 12. Ps. 103, v. 10.

Tertiò Si Virtus Divina & infinita non competit Humanæ Christi Naturæ, quomodo vitam spiritualem dare poterit fidelibus. Joh. 5, v. 21. Quomodo sanguis ejus poterit dici nos mundare ab omnibus peccatis. 1. Joh. 1. Sanè hæc mundatio, non minorem requirit *Virtutem*, quam Creatio hujus universi, imò, suo & sano sensu *majorem*. Et quomodo tota passio Christi potest esse *Satisfactoria* Justitiæ Divinæ, si non habet *Infinitem* pretium. Aut quomodo *Mors* ejus potuit debellare potentissimum hostem Satanam, destruere portas inferni & *Mortem* ipsam æternam in Triumpho ducere; si Christus ratione humanæ Naturæ non habet *Virtutem Infinitam vivificam*. Uno verbo. Negata *Communicatione Idiomatum* totum subruitur Salutis nostræ fundamentum; ut *Patres*, & *Pia* antiquitas testantur. Sic enim Cyrillus. *Si Christi caro tantum hominis caro foret, quæ quidem ad propriam illius naturam spectat, nequaquam vivificaret: Sed neque vulgaris quoque hominis sanguis ullam omnino per se & secundum se vivificandi vim habet. Atqui cum soli Deo conveniat vitam illi impertiri, quod vitæ Spiritu destituitur, corpus autem Christi & pretiosus illius sanguis vivificat, cui dubium esse potest, quin DEUS sit Christus? hinc namque corpus illius habet, ut sit vivificum.* Id ergò, quod soli DEO convenit, vitam impertiri, corpori Christi vindicat *Cyrillus*: nec aliam huic vivificationem tribuit, quàm quæ ipsius DEI est. Item lib. 3. in Joh. cap. 37. *Vivificat corpus Christi, & ad incorruptionem suâ participa-*

ticipatione reducit. Non enim alterius cuiusdam, sed ipsius vitæ corpus est; Virtutem Verbi Incarnati retinens, & plenum potestate illius, quo & universa sunt & vivunt. Et l. IV. in Joh. cap. 18. Corpus meum vitæ replevi, mortalem carnem assumsi, sed quia naturaliter vitæ existens habito in ipsa, totam ad vitam meam reformavi. Et c. 23. Quoniam vivificanti Verbo caro conjuncta est, Tota Vivifica effecta est. Non enim ad corruptibilem suam naturam junctum DEI Verbum detraxit, sed Ipsa ad meliorem Virtutem elevata est. Item c. 24. Natura carnis Ipsa per se vivificare non potest, quid enim majus natura Deitatis haberet? Quando igitur vivificam Christus carnem suam appellat, non ita illi, ut sibi, sive proprio Spiritui vim vivificandi attribuit. Sed propter Seipsum Spiritus vivificat, ad cuius Virtutem caro per conjunctionem conscendit. Quomodo autem id fiat, nec mente intelligere, nec linguâ eloqui possumus, sed silentio ac firma fide suscipimus. Quapropter ad eandem virtutem ipsius Verbi vivificam conscendisse carnem, nobiscum credit Cyrillus, et si ea virtus vivifica aliter Verbo, aliter carni conveniat, illi, per se & essentialiter, huic autem vi communicationis: unde etiam l. 10. in Joh. cap. 43. carnem vitæ factam unigeniti carnem ad Virtutem Vitæ traductam esse, affirmavit: ac similiter Effectam esse carnem vivificam dixit, quoniam conjuncta est Verbo DEI, quod naturaliter est vitæ. l. 4. in Joh. c. 14. Hausisse totam vim vivificandi, quia cum Spiritu conjuncta, totumque ejus corpus vivifica Spiritus Virtute plenum esse.

QUÆSTIO IV.

Quodnam sit Quartum Genus Communicationis?

Quartum Genus nobis est Communio in Operationibus, & Actionibus: hoc est, quando in Actionibus officii utraque Christi natura agit, quod suum est, cum alterius in agendo Communicatione, propter Unionem Personalem.

Id quod Formula Concordiæ explicat. In actionibus officii Christi utramque naturam agere, quod suum est, cum alterius

communicatione, ita ut Deitas verè appropriet sibi, quod humanum est, & natura humana agat ex communicata sibi virtute Divinâ, ac operetur non humana tantùm, sed Divina, ut proinde verè sit & dicatur huiusmodi actio Theandrica Deivirilis, hoc est, non Divina tantùm, aut humana tantùm, sed Divino-humana & humano-Divina, sicut verè dicitur persona agens Christus DEUS & homo.

Patet id è fine unionis personalis: Ideò enim Divina natura assumpsit humanam, ut non absque ea, sed in, cum, & per eam opus redemptionis perageret, idque non quâ DEUS solum, sed etiam ut homo exqueretur. Opus autem redemptionis verè divinum est, Ps. XLIX. 8. Es LIX. 16. Undè relinquitur, Christum etiam secundùm humanam naturam opus Divinum peregrisse, quo nomine & Corporis Christi oblationi, & sanguinis ejus effusioni adscribitur Redemptio nostra Matth. XXVI. 28. Luc. XXII. v. 19. Joh. VI. 5. 1. Petr. II, 24. & Christo ut homini tribuuntur ejusmodi actiones in opere Redemptionis, quæ verè sunt Divinæ, utpote peccatorum expiatio, Dei reconciliatio, Satanæ, inferni & mortis devictio, æternæ salutis acquisitio, Rom. V, v. 10. 1. Tim. II, 5. Ebr. II, 14. Matth. XII. 11. &c.

Idem ostenditur ex officio Mediatorio Nam secundùm quam naturam Christus est Mediator noster, secundùm eam Divinâ ratione operatur: quia Mediatoris partes exequi actus sunt verè Divini. At secundùm humanam naturam est Mediator noster, E. Ita e.g. ad partes Mediatorii officii pertinet satisfactio pro genere humano, irati Dei placatio, gratiæ Divinæ conciliatio &c. quæ certè sunt actiones verè Divinæ. Quùm ergò ad easdem verè concurrat Christus, quâ homo, non potest ab actionibus Divinis excludi humana natura Nec verò ita solum concurrat, ut humana natura hic saltem agat ἀνθρώπων, Divina solum θεῶν: Illa solum ea, quæ sunt hominis, hæc solum ea, quæ sunt Dei exequatur. Nam si hoc? quid opus erat humanæ naturæ susceptione in unitatem personæ, & quomodo sanguis Christi emundare nos poterit ab omni peccato, quomodo mors ejusdem ἰσορροπον λόγον erit pro peccatis totius mundi? quandoquidem emundatio à peccato fit actus Divinus, qui non conveniet sanguini Christi, satisfactio ceu opus Divinum non
conve-

conveniet morti Christi, vel humanæ Naturæ, quæ in mortem tradita est, & sanguinem effudit: *Verbo*: Negatâ mutuâ in agendo communionem, quomodo utrique naturæ officium Mediationis competat, non apparet. Quomodo enim natura Humana finita non nisi naturalibus suis viribus instructa, aut supernaturalibus etiam, sed finitis, producat infinitos effectus, iram DEI infinitam placabit, genus humanum reconciliabit, peccata mundi expiabit, justitiam & vitam æternam reparabit. &c.

QUÆSTIO V.

An Christus ratione humanæ in Statu Exinanitionis fuerit omniprensens.

HÆc Quæstio ante seculum penè magnas lites excitavit inter Theologos Giessenses & Tubingenses, cui postmodum liti, se etiam Saxonici Theologi & noviter *Scherzerus* miscuere, & tertiam sententiam adornarunt. Quanquam autem istam Controversiam renovare planè non velimus. Nihilominus, quia D. *Quenstedt* in Systemate suo Theologico, quod in multorum etiam in Wirtembergia manibus est, multa de hac materia scripsit, & sententiam Theologis Tubingensibus imposuit, quæ in ipsorum mentem non venit. Deinde etiam à Theologis Saxonis secessit, & sic in propria vineta grassatus est, ideoque vindicias tum pro nostris Theologis, tum pro Saxonis adornabimus; sine livore sed verbis amicissimis, uti Theologum decet. Nihil enim scandalosius est, quam si Res fidei sine Amore tractantur & cum Felle & amaritudine.

Ut verò ordine procedamus, ante omnia Argumenta Tubingensium Theol. producemus.

Argu-

Argumenta Theologorum Tubingensium.

Primum desumunt à Personalitatis communicatæ *Infinite*. Quicquid enim in infinita τὸ λόγος ὑπόστασις personaliter subsistit, illud vi infinitæ hujus ὑπόστασεως non potest non omnibus rebus creatis præsens adesse. Ratio Consequentiarum est. Quia, quicquid ὑπόστασις τὸ λόγος per infinitam habet naturam, id caro ἐν ὑπόστασις habet per assumptionis gratiam. Atque caro Christi in conceptione assumpta, in infinita τὸ λόγος ὑπόστασις personaliter subsistit. Ergò caro assumpta vi assumptionis in infinitam τὸ λόγος ὑπόστασιν (in qua nonnisi infinite subsistit) non potest non omnibus rebus adesse. II. Ab unione duarum in Christo naturarum, earumque περιχωρήσει reali ac mutua. Argumentum potest esse tale: Quæcunque sibi invicem in infinita aliqua ὑπόστασις, tanquam in termino, personaliter ita indivisè, inseparabiliter, indistanter, & indivulsè unita sunt, ut inter illa intercedat quoque vera & realis περιχώρησις, illa vi infinitæ ὑπόστασεως, inque ea factæ unionis & περιχωρήσεως, non possunt non omnibus rebus creatis adesse. Atque Divina & humana Christi natura in infinita τὸ λόγος ὑπόστασις tanquam in termino personaliter ita indivisè, inseparabiliter, indistanter, & indivulsè sibi invicem unitæ sunt, ut inter illas intercedat vera & realis περιχώρησις. Ergò Divina & humana natura, vi infinitæ ὑπόστασεως, & in ea factæ unionis & περιχωρήσεως, non possunt non omnibus rebus creatis adesse. III. A descriptione Incarnationis, quæ 1. Tim. 3. v. 16. Col. 2. v. 9. aliisque in locis INHABITATIONE definitur. Argumentum sit tale: Si λόγος TANTUM est in assumpta sibi que personaliter unita ac realiter appropriata carne, sequitur, aut λόγον detractum esse in hac carne ad aliquam finitatem, quod est contra naturam τὸ λόγος: aut contra, naturam humanam evectam esse ad infinitam ὑπόστασιν, in qua non nisi infinite subsistere, ac consequenter vi infinitæ hujus ὑπόστασεως omnibus rebus creatis in Cælo & in terra adesse potest.

Sed

Sed quid ad evidentia hæc pro universali Christi ^{θεανθρωπίας} præsentia respondet nobis *Menzerns*? Unio τῆ λόγῃ (inquit) & carnis personalis non est Omnipræsentia, h. e. apud omnes Creaturas præsentia; nam hæc ad omnes Creaturas refertur, ut patet vel ex ipso nomine; Unio verò est inter solum τὸν λόγον & carnem in infinita persona τῆ λόγῃ, ad quem nulla alia creatura pertingere potest. Regnat hic ^{περιχωρήσις} duarum naturarum personalis, quàm confundere cum omnipræsentia apud creaturas non decet. Hinc nusquam est extra carnem ὁ λόγος, nusquam extra τὸν λόγον caro. Existentia personæ est: Ubi ubi ergò ὁ λόγος, non est extra suam carnem: Ubi ubi caro, non est extra τὸν λόγον. Unitas enim personæ τὸ extra ferre non potest. Hic consensus est inter nos optimus. Nam præsentia τῆ λόγῃ ad carnem & carnis ad τὸν λόγον mutua, non est ipsa omnipræsentia, h. e. apud omnes creaturas præsentia, uti dixi: Sed tamen est communicationis Idiomatum, & sic etiam Majestatis omnipræsentia communicationis fundamentum primum (h. e. remotum.) Dignitatem verò D. T. R. hisce in verbis ad Argumenta nostra directè & explicitè non respondisse, nec argumentorum nostrorum nervos incidisse, omnes cordati vident. Quis enim unquam ex nostris dixit aut scripsit, Unionem τῆ λόγῃ & Carnis esse ipsam Omnipræsentiam? Assumptio, unio & communio Omnipræsentia, ceu immediati consequentis, causa sunt, ex qua universalis seu generalis Christi ^{θεανθρωπίας} Omnipræsentia deducitur & demonstratur; non verò ipsa omnipræsentia. Præter meritum ergò accusamur, quod Omnipræsentiam cum assumptione, unione & communiōe seu ^{περιχωρήσει} confundamus: quid? quod D. T. R. in allegatis verbis nostram sententiam roborat, propria autem evertit. Si enim ex sententia D. T. R. nusquam est extra carnem ὁ λόγος, nusquam extra τὸν λόγον caro, Argum. nostrum II. supra pro universali Christi ^{θεανθρωπίας} præsentia asserenda adductum, non potest non militare, ac D. T. R. propriam sententiam infringere.

Hæc Tubingenses.

D

Dn,

DN. D. QUENSTEDTII *Judicium.**De Sententia Wirtemb. Theol.*

TRansimus nunc ad examen Sententiæ Quenstedii, quàm non possumus melius exprimere, quam ex ipsius verbis: Ità autem ille conatus est Theologorum Wirtembergicorum Sententiam refutare.

Argumenta, *inquit*, Tubingensium pro universali Majestatis Omnipræsentiæ, in statu humiliationis usurpatione, hæc sunt præcipua I. *Quicquid actu subsistit in infinitâ hypostasi τῆς λόγῃ, omnia actu replente, illud statim & semper omnia actu replet; Atqui caro Christi in infimo etiam Exinanitionis statu, à primo puncto conceptionis semper actu subsistit in infinitâ hypostasi τῆς λόγῃ, omnia actu replente, Ergò Resp. (1.) Major sic limitanda est: Quod subsistit in λόγῃ personâ, omnia actu replente, illud statim & semper omnia actu replet, seu omnibus creaturis gubernandis actu præsens est, subintellige 1. Si velit 2. si se istâ τῶν πάντων πληρώσει seu omnipræsentiâ gubernatrice non vacuavit; Ast Christus juxta humanam naturam in diebus carnis suæ non voluit semper & indefinenter omnia implere, sed istâ omnium impletionem seu apud creaturas gubernandas omnipræsentiâ sese tunc reversâ vacuavit, atque sic retraxit illam Majestatis Omnipræsentiæ universalem usurpationem (2.) Causa Majestatis Omnipræsentiæ Christi, quâ homo est, apud creaturas universaliter & indefinenter usurpatâ, non est sola ejusdem in infinitâ Filii DEI ὑποστάσει illocalis subsistentia, sed etiam liberrima voluntas, exaltatio ad dextram DEI Patris Ephes. IV. 10. (3.) Consequentia non est necessaria: *Caro in Exinanitione præsens fuit τῷ λόγῳ personaliter & indistanter (qui præsentia modus planè singularis est,) Ergò etiam caro in Exinanitione præsens fuit omnibus creaturis, qui universalis præsentia modus ab illo personali longè diversissimus est. Unde liquet, ex præsentia personali inter τὸν λόγον & carnem, durante**

respectu creaturarum & locorum sibi invicem præsentem sint, neque necesse est, ut una statim sit, in respectu ad creaturas & loca, ubi est altera. Duæ Christi naturæ ἀδιασάτως, ἀχώριστως, ἀδιασπάρτως καὶ ἀδιασπάρτως in nullo totius universi τῶς à se invicem distant, inde tamen non sequitur, quod propterea caro à primo statim conceptionis puncto cunctis creaturis gubernandis fuerit præsens. Aliud est, non possidere Divinam Majestatem, & aliud, ea non uti, illud dissolvit unionem, non hoc.

Denique Dn. Quenstedt ex Feurbornio & Menzero hæc absurda ex sententia Tubingensium collegit & sua fecit. I. Stante, inquit, illa assertione, Christum hominem à primo Conceptionis momento, (diverso licet modo, seu personaliter) apud omnes creaturas indistanter, five propinquitate substantiali præsentem fuisse, tum hanc inexplicabilem & inevitabilem difficultatem sequi, quod corpus Christi tempore gestationis in utero Mariæ Virginis, fuerit etiam extra uterum, si non localiter, at tamen illocaliter in utero omnium Virginum, mulierum, puerorum, virorum, five, quod substantialiter divinè præsens apud quemlibet cujuslibet hominis uterum fuerit. Et cum ex utero Matris prodiret, nihilominus in utero manserit. Porro illos, qui docent, Christum secundum carnem assumptam etiam in morte fuisse omnipræsentem, necesse habere, affirmare, quod Christi corpus mortuum, crucifixum & deinde sepultum omnibus & singulis creaturis, adeoque & animæ suæ fuerit indistanter, in Paradiso præsens. Atque sic negari veritatem mortis & sepulture Christi hominis. Nam in morte corpus quiescit ab actionibus vitalibus. At præsentem gubernare omnia, est actio vitalis, seu ejus, quod vivit: Item; Triduo mortis Christi anima fuit verè separata à suo corpore. An ergò tum corpus animæ expers, omniscienter omnia direxit in toto Universo? Hæc D. Quenstedt, quæ tamen omnia intentata absurda discessit Scherzeri. Addimus pauca.

Respon-

RESPONSIO

Ad Exceptionem Dn. Quenstedt.

Prima Exceptio est, quod Christus omnia replere potuisset, si voluisset. At Christum non voluisse omnia replere, sed sese evacuasse, atque retraxisse Universalem Usurpationem suæ Omnipræsentia.

Verum nullibi in tota Scriptura locum invenire potuimus, ubi dicatur Christum in Statu Exinanitionis non voluisse replere omnia & retraxisse Universalem Omnipræsentia Usurpationem: Deinde stante hac D. Quenstedii assertionem, sequeretur, quod Christus non voluerit permanere in Unione Personali: Nam si Divina Christi Natura omnia replevit, & Humana Natura non omnia replevit, quia non voluit, tum ipse voluit dissolvere UNIONEM. Sic enim infert Lutherus & ex eo ac cum eo D. Scherzerus. Si locum aliquem monstrares, in quo solus DEUS non autem Homo esset, jam statim persona divideretur. Quocumque locorum DEUM collocaveris, eo etiam humanitatem Christi una collocare Te oportebit. At Quenstedt collocat Verbum ad omnes Creaturas, ergo etiam Humanitatem eo collocare debet, aut solvit Unionem Personalem.

Porro rectè dixit Theologus multis meritis clarissimus & Celeberrimus D. Calvinus. Prout λόγος non solum fuit in Utero Mariae, etsi ibi solum assumerit Carnem, sed etiam extra Uterum. Ita Caro τὸ ἄλλο, quæ nunquam non adest ἢ λόγῳ, non solum fuit NB. in Utero Mariae, etsi illic solum concepta & assumpta fuerit; sed etiam NB. extra Uterum. Calculum addit D. Gerhardus; qui ait: Ubi ponis λόγον, ibi etiam Te oportet ponere Carnem, ne introducatur Nestoriana Personæ divisio. Ac necessarium est ponere λόγον Ubique atque omnibus Creaturis præsentissimum: Ergo juxta D. Gerhardum, etiam Carnem oportet ponere præsentissimam omnibus Creaturis, ne Nestoriana Personæ dissolutio fiat.

D ;

Non

Non itaque fundamentum *Omnipræsentie* Carnis Christi est ejus Voluntas, ut censet Quenstedt, sed ejus Subsistentia in Persona τὸ λόγος, quæ quidem ante assumptionem liberæ fuit Voluntatis, facta tamen illa assumptione per *Incarnationem*, consequens ejus est Necessarium; hoc ipso, quia hæc *Unio* inter λόγον & carnem est arctissima, & ex ipso Consilio Divino indissolubilis, adeoque ex *hypothesi*, ne quidem *Possibilis amplius*.

Ad ea, quæ in secundo Argumento Tubingensium Theologorum à Dn. D. Quenstedio reposita sunt, difficile ideò est respondere, quia primò confundit ea, quæ arbitra *Decisione* & *Apologia* Dn. Theologorum Saxoniorum probè distinguenda sunt. Quippe aliud est OMNIPRÆSENTIA CARNIS CHRISTI, & ALIUD est REGIMEN ejus UNIVERSALE. OMNIPRÆSENTIA Carnis Christi, est ex Personali UNIONE: Regimen autem universale aliud *Fundamentum* habet. Hinc Dni Saxonici Theologi in Judicio suo Theologico, ità ajunt: *Num Christus secundum CARNEM in Statu Exinanitionis, per Indistantiam adfuerit omnibus Creaturis, licet PLENARIE eas non gubernarit, vix adducor, ut credam.* Dn. Gießenses *negativè* responsuros. Nam, ait, & arguit *invidiè* Autor Judicii illius, probans id ex *Infinite Hypostaseos Communionem*. Quibus *infinite hypostaseos* propinqua est, illis etiam *propinquum est id*, quòd in illa *infinite* subsistit. At *Infinite τὸ λόγος* Hypostasis propinqua est *omnibus* CREATURIS: Ergò illis quoque CARO Christi propinqua est; quippe quæ in illa *Infinite Hypostasi* subsistit. Aliàs sequeretur hoc *Absurdum* Hypostasin vel *Subsistentiam* esse propinquam, non tamen *Subsistens*.

Secundò, licet Tubingenses Regimen & *plenarium* Usus *Potentie* Divinæ etiam in Exinanitionis Statu olim licet *latenter* tantum, statuerint; *impræsentiarum* tamen id primò quæritur, an *Christus secundum Humanam Naturam VI Hypostaseos* communicata fuerit *omnibus* Creaturis Præsens, præscindendo à *plenario* Ufu & Exercitio *Potentie*; de hoc enim puncto alia deinceps est quæstio.

Hinc frustra responsionis loco addita sunt ea, quæ tamen pro Basi suæ Sententiæ ponit, *inquiens*, Duæ Christi Naturæ αἰδιατάως, ἀχωρίως, ἀδιαφύτως καὶ ἀδιασπάσως in nullo totius uni-

universi $\pi\sigma$ à se invicem distant, inde tamen non sequitur, quod propterea caro à primo statim conceptionis puncto cunctis creaturis gubernandis fuerit præsens. Aliud est, non possidere Divinam Majestatem, & aliud, ea non uti, illud dissolvit unionem, non hoc.

Frustrà, inquam, hæc dicuntur, quia confunduntur *Omni-præsentia Carnis Christi*, & Regimen ejus Universale in omnes Creaturas. Distincta enim esse, multis Argumentis probat accuratissimus D. Scherzerus in Systemate Theologico, ubi multis Argumentis *Omni-præsentiam Carnis Christi* etiam in Statu Exinanitionis probat; negat autem *plenarium Regimen* in eodem Statu, & sic necessario pro distinctissimis habet.

Quòd denique absurda illa attinet, quæ collegit Dn. D. Quenstedt ex *Menzero & Feurbornio* illa non tam nos premunt, quam Dn. Saxonicos. Undè laudatus ante *Scherzerus* p. 139. ità absurda illa discutit, vel ridet.

Urgent, inquit, si caro fuit præsens omnibus creaturis, sequitur, quod fuerit simul in utero & extra uterum Mariæ. *Respondeo* ità: Repete verba Dn. Calovii, & mirare, hoc argumentum Jesuiticum objicere illos, quibus Jesuitæ sunt hæretici. At (inquis) si fuit extra uterum, ergò etiam extra uterum Mariæ fuit concepta, quod absurdum. *Respondeo*: Perindè ac si dicas: si $\delta\lambda\theta\gamma$ etiam fuit extra uterum, ergo extra Uterum Mariæ assumpsit carnem. Si Deus fuit extra montem Sinai, dum tulit legem, ergò etiam extra montem tulit legem. Si Caro Christi est in cælo, dum in his terris sacramentaliter comeditur, ergò etiam in cælis comeditur sacramentaliter. Nugæ! Non enim eadem ubique competunt illi, quod est ubique, cum ne anima quidem, quæ simul in capite & pede est, ideò in calcaneo intelligat, quia intelligit in capite. *Pergunt*, ait Dn. Scherzer.

Sic tolli exinanitionem, si maneret præsentia propinquitatis. *Respondeo*: Sic tolleretur exinanitio, si maneret præsentia Dominii, seu modificata $\S$ totalis, hoc est, propinquitas cum dominio $\S$ præsentia majestatica. Benè verò consistit exinanitio cum præsentia simplice, partiali $\S$ humili, nempe cum propinquitatis

propinquitatē substantiæ sine dominio. Christus enim Dominio & forma Dei, quæ consistit in dominio Majestatico, sese evacuasse legitur; propinquitatem verò substantialem depofuisse, (quod salva unione personali fuit impossibile) nullibi in Sacris dicitur. Sicut enim *propinquitatē substantiæ in cruce* potuit esse *sine dominio*, (aliàs non potuisset crucifigi) ità etiam sese res habet cum propinquitatē apud alias creaturas.

Ex dictis colligere licet, *Quæ & Quanta Inconvenientia ex Sententia D. Quenstedtii pullulent.*

Primum est, quod stante ejus Sententiâ sequatur in Christo *duas fuisse Personalitates*; Aliam quæ *Verbi* sive Filii DEI fuit; aliam quæ fuit *Humana Nature*. Aliam quæ fuit *Infinita*, Omnipræsentiâ ad omnes Creaturas fundans. Aliam *Finitam*, quæ certo loco affixa, paucissimis Creaturis præsens fuit. Tertiò aliam, quæ fuit *Necessaria*; aliam, quæ *Libere Voluntatis*, & *Usurpationis*. Aliam, quæ secum habuit in suo conceptu *Regimen Universi*, atque aded involvit *Omniope- rationem*: Aliam, quæ excludit *Regimen Universi*, atque *Operationes* in Creaturas. Aliam quæ in *pleno Usu & Actu Secundo* fuit; ut est *Personalitas* in Filio DEI: Aliam, ubi *Actus tantum Primus*, uti in *Humana Nature*. Aliam, quæ sedit ad *Dextram DEI*; Alteram, quæ non sedit ad *Dextram DEI*: Aliam, quæ habuit *Majestatem DEI*; aliam quæ non habuit *Majestatem*, sed in *Statu merè servili* fuit. Quæ diversitates annon totidem intentatæ rupturæ *unionis personalis* doctioribus relinquimus ponderanda. Tacemus alia. De distinctione inter *Præsentiâ Intimam & extimam*, quam rectè etiam D. Scherzerus rejicit alibi copiosius.

Cœterum, ut suprâ jam diximus, nolumus recoquere hanc litem, sed gratulamur nobis, quòd sæpè laudatus Dn. Scherzerus tam egregiè in hoc puncto pro nobis steterit, & Dn. Calovius Prof. Wittenbergenfis pariter *Omnipræsentiâ Carnis Christi*, etiam in *Statu Exinanitionis* defenderit.

F I N I S.

